

MIECZYŚLAW ROKOSZ

W TROSCE
O CZĄSTKĘ
DZIEDZICTWA
NAM
POWIERZONĄ

Przemówienia prezesa
Komitetu Kopca Kościuszki

1994–2024

**W TROSCE
O CZĄSTKĘ DZIEDZICTWA
NAM POWIERZONĄ**

Mieczysław Rokosz

**W TROSCE
O CZĄSTKĘ DZIEDZICTWA
NAM POWIERZONĄ**

Przemówienia prezesa
Komitetu Kopca Kościuszki
1994–2024

KRAKÓW MMXXIV

Mieczysław Rokosz
Komitet Kopca Kościuszki w Krakowie

© Copyright by Mieczysław Rokosz
& Komitet Kopca Kościuszki w Krakowie
& Księgarnia Akademicka, 2024

OPRACOWANIE REDAKCYJNE

Agnieszka Mańko

PROJEKT OKŁADKI

Aleksandra Winiarska

ISBN 978-83-8368-080-4

Na okładce wykorzystano Medal z wizerunkiem Kościuszki
wg projektu Caunoisa, wybity w serii sławnych mężów w Paryżu
w 1818 r. przez Duranda, ze zbiorów Komitetu Kopca Kościuszki
oraz litografię Macieja Bogusza Stęczyńskiego z 1852 r.
przedstawiającą Kopiec Kościuszki od zachodu,
ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków

tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43

e-mail: publishing@akademicka.pl

<https://akademicka.pl>

*Słudzy nieużyteczni jesteśmy; wykonaliśmy to,
co powinniśmy wykonać.*

Ewangelia Łk 17, 10

A jeśli komu droga otwarta do nieba, Tym, co służą Ojczyźnie.

Jan Kochanowski – Pieśń XII, Księgi wtóre

SŁOWO WSTĘPNE

Zapowiedziana w tytule „częstka dziedzictwa” to bardzo istotny składnik Kościuszkowskiego dziedzictwa, upostaciowany w symbolicznej Mogile Kościuszki, o którą troszczy się istniejący w Krakowie od 1820 roku Komitet Kopca Kościuszki. W jego pierwszym składzie znaleźli się osobiści znajomi Tadeusza Kościuszki i uczestnicy Insurekcji, którzy poczuli się „depozytariuszami” i kustoszami tej „częstki” Kościuszkowskiego dziedzictwa w imieniu Narodu. W ciągu 200 lat swego dotychczasowego istnienia Komitet pielęgnował i współtworzył Kościuszkowską tradycję.

Co się składa na to dziedzictwo i tę tradycję?

Osobowość i duchowość Kościuszki, jego bieg życia i ideały, które niósł sobą, o nie walczył i zabiegał o ich urzeczywistnienie – więc dokonania, lecz także miejsca, które sobą naznaczył i ich duch – *genius loci*. To zatem dworek w Merczowszczyźnie, gdzie przyszedł na świat, Pałac Kazimierzowski, gdzie mieściła się Szkoła Rycerska, pola bitew, w których uczestniczył, i forty w Ameryce oraz polskie pola bitew, którymi dowodził w czasie wojny w obronie Konstytucji 3 maja. Należy tu kamień przysięgi na krakowskim rynku, od którego zaczął się przez Raclawice, Połaniec, Szczekociny, Warszawę aż do Maciejowic – szlak Insurekcji, którą historia nazwała jego imieniem, a dalej cela w Twierdzy Pietropawłowskiej w Petersburgu, ogrody, które zakładał lub reformował w Polsce,

w Stanach Zjednoczonych i we Francji, na koniec dom przyjaciół w Solurze, gdzie przeżył ostatnie dwa lata i zmarł, a wreszcie krakowski pogrzeb oraz wawelski pochówek i grób.

Cała dochowana tchnąca Kościuszkowskimi ideałami spuścizna rękopiśmienna i dokumentowa, ale też artystyczna (rysunki i kompozycje muzyczne), wszelkie pamiątki po Generale Naczelniku w postaci szabel, inne przedmioty osobiste, meble, artefakty jego rękodziela wykonane na tokarce, czy ta misterna szkatułka darowana do skarbcza jasnogórskiego, sztandary i militaria z czasów Kościuszkowskich bojów, również te odnajdowane na polach bitew etc. – wszystko to składa się na Kościuszkowskie dziedzictwo, ale go nie wyczerpuje.

Ludzie prawdziwie wielcy nie umierają, żyją swym pośmiertnym życiem w pokoleniach. I tak cały ten potężny nurt Kościuszkowskiej tradycji wzbierający zwłaszcza z okazji rocznic 1746, 1794, 1817 roku, cała ta niegasnąca w Narodzie pamięć pokoleń, owocująca obfitą twórczością artystyczną, literacką i naukową w ciągu tych dwustu lat, jakie upłynęły od śmierci Naczelnika, również składają się na tradycję Kościuszkowską. A wreszcie też składają się na nią te jakże liczne rzeźbione, graficzne, malowane i haftowane podobizny Naczelnika, te obrazy Kościuszki jeszcze do niedawna wiszące pośród świętych obrazów w polskich domach i w warsztatach rzemieślniczych, te pierścienie z gemmą z konterfektem Kościuszki, te jego podobizny ukryte w czapkach wileńskich filomatów, te medaliki z Kościuszką noszone przez lud polski na jednym łańcuszku ze szkaplerzem. To Kościuszkowskie dziedzictwo jakże wyraźnie sięgnęło też polskiej wojskowości (kosynierzy w powstaniach narodowych), sztuki wojennej i architektury fortecznej, a także pedagogii narodowej (harcerstwo), wyraziło się w toponimii, przekraczając tu gra-

nice Polski, w nazwach jednostek wojskowych i lotniczych oraz niezliczonych instytucji i szkół przyjmujących Kościuszkę za swego patrona. Ta pamięć Kościuszki wyraziła się też w imiennictwie polskim. Rodzącym się chłopcom w 1894 i w 1917 roku w aurze Kościuszkowskich rocznic dawano na chrzcie imię Tadeusz. Wszystko to razem dowodzi, że ta Kościuszkowska spuścizna jest istotnym składnikiem polskiego dziedzictwa narodowego. A skoro wyróżnikiem tożsamościowej cechy Polaków jest umiłowanie wolności i niepodległości własnej, a też solidarna wrażliwość na zagrożenie tych wartości u innych narodów, to Kościuszko jest tego wyrazistym symbolem¹.

Powiedziano o Nim, że „jest samą Polską”, że „imię jego jest Polska”, ale też powiedziano, że On „do całego świata należy”.

Fenomen Kościuszki polega bowiem na tym, że jego pamięć przekracza granice Polski, Białorusi, Francji, Szwajcarii i sięga Ameryki, gdzie przez zasługi w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych jest Bohaterem narodowym. Republikańska Francja wyróżniła Go swym obywatelstwem honorowym, zaliczając do elity ludzkości. Diaspora polska rozniosła tę pamięć poza euroatlantycki krąg kulturowy, po całym świecie. Świadectwem zaś żywotności i globalnej pamięci o Kościuszcze może być tych trzysta pomników i monumentalnych upamiętnień na Globie ziemskim. Ogromne jest to Kościuszkowskie dziedzictwo materialne, jak też to niematerialne, manifestujące się w duchu Kościuszkowskich miejsc pamięci, jak też w jego humanizmie i filantropii, w demokratycznych

¹ W przygotowaniu jest szczegółowy artykuł o dziedzictwie Kościuszkowskim jako składniku polskiego dziedzictwa narodowego i potrzebie jego prawnej ochrony.

i republikańskich programach tego oświeconego romantyka, wyprzedzającego czasem programy pozytywistów.

* * *

Na krakowskim rynku uroczystie zainaugurowano narodowe powstanie o Wolność, Całość i Niepodległość. Gdy zmarł w szwajcarskiej Solurze, został pochowany w Wawelskich kryptach, a Naród na Górze Bronisławy nad starą stolicą Polski wznosił mu ogromną symboliczną Mogiłę za Pomnik. W Krakowie więc – można rzec – ta tradycja Kościuszkowska wyraziła się najdobitniej.

Istnieje w Krakowie Komitet Kopca Kościuszki, którego członkowie najpierw nadzorowali budowę tej Mogiły-Pomnika, a następnie stanęli na straży tego niezwykłego miejsca pamięci. Komitet pod zarządem jedenastu kolejnych prezesów od dwustu już z górą lat jest historycznym i prawnym opiekunem tego miejsca. I troszczy się o Kościuszkowskie dziedzictwo jako część polskiego, i nie tylko polskiego, dziedzictwa kulturowego.

Książka ta jest zbiorem przemówień jedenastego prezesa Komitetu, wygłoszonych z różnych okazji w ciągu trzech dekad od 1994 do 2024 roku. Jest to więc zarazem swoista dokumentacja wydarzeń, jakie miały miejsce w Krakowie i poza Krakowem – w Polsce i świecie. Wszystkie one dotyczą – mówiąc ogólnie – spraw Kościuszkowskich lub innych patriotyczno-niepodległościowych, czy życia Komitetu. Przemówienia te są wyrazem troski Komitetu, by Kopiec co wiosnę zielenił się świeżą trawą. Są w nich echa starań o odbudowę, gdy siły natury postawiły go w dramatyczny stan katastrofy budowlanej. Są wyrazem konserwatorskiego starania nie tylko

o fizyczny, materialny stan tego Pomnika, ale też o aurę, jaką spowiły go pokolenia, o ową treść ideową zabytku, o jego wartość niematerialną, słowem: o tożsamość tego Pomnika; gdyż zawsze – jak powiedział Andrzej Tomaszewski – „zmaterializowane dzieło jest nośnikiem zakodowanych w nim wartości”. Staramy się, by Kopiec Kościuszki nie był traktowany tylko jako punkt widokowy, lecz także jako miejsce zadumy i refleksji. Staramy się chronić, by nie uleciał duch tego miejsca.

W przemówieniach tych są ślady konsekwentnych dążeń Komitetu do odziedziczonych po przodkach lub wyznaczonych sobie celów. Jednym z nich były starania o urzeczywistnienie estreicherowskiej idei – Muzeum Kościuszkowskiego pod Kopcem. Są wyrazem starań o pozyskanie zrujnowanych części poaustriackiego Fortu pod Kopcem, a następnie starań o ich konserwatorską odbudowę i adaptację. I powstała stała, nowoczesna, interaktywna i multimedialna, choć nie pozbawiona też muzealiów, wystawa „Kościuszko – bohater wciąż potrzebny”. Jest ona wyrazem świadomości, że należy gromadzić i konserwować Kościuszkowskie pamiątki, ale Kościuszki nie da się zamknąć w muzeum. Wystawa ta – taką mamy nadzieję – przygotowuje duchowo licznie ją odwiedzających pielgrzymów ze świata na „Kosciuszko Mound”, turystów i spacerowiczów do świadomego wstępowania na Kopiec. Jest w tych przemówieniach refleks rocznicowych obchodów w 2017 r., angażowania się w obronę nazwy Góry Kościuszki w Australii. Są też one przejawem troski o miejsca pamięci Kościuszki w Krakowie i nie tylko. Są wyrazem szerokiego otwarcia na młode pokolenie, na uczniów szkół, harcerzy. Są dowodem przyjaznych kontaktów ze środowiskami Kościuszkowskimi w Polsce, ale też sięgających Australii, West Point, Paryża czy Solury. W tekstach tych pojawiają się

sylwetki znakomitych gości Komitetu i jego Członków Honorowych. Są one wyrazem troski o to, by pamięć Kościuszkowskich ideałów była żywa. I dlatego gdy Moskwa napadła na Ukrainę, na Kopcu Kościuszki z woli Członków Komitetu zaczęła powiewać obok flagi polskiej flaga walczącej o swą suwerenność Ukrainy. Teksty te sygnalizują to, czego udało się Komitetowi w ramach pielęgnowania Kościuszkowskiego dziedzictwa dokonać na finiszu 200-lecia jego istnienia, i jak udało się obejść ten jubileusz. I na koniec mamy tu refleksyjne spojrzenie w perspektywę kolejnego etapu.

Przemówienia te były przeważnie przygotowywane, a czasem głoszone *ad horam* – w czasie oznaczonym, nagrywane i spisywane zaraz po... Przed oddaniem do druku zostały poddane adiustacji autora i obróbce redakcyjnej, która w niczym nie zmieniała ich treści ani wymowy. Ich oryginały pozostają w osobnym skoroszycie w zbiorach Komitetu. Ponadto reproduktowane zostały niektóre oryginalne dokumenty, których nie poddano adiustacji redakcyjnej. W aneksie znalazł się też wykaz Sprawozdań z czynności Komitetu Kopca Kościuszki i innych publikacji autora o tematyce Kościuszkowskiej z trzydziestu ostatnich lat.

NA OTWARCIE PIERWSZEJ WYSTAWY
W KAPONIERZE POD KOPCEM KOŚCIUSZKI
28 V 1994 R.

Witam Państwa w imieniu Komitetu Kopca Kościuszki w Krakowie, ustanowionego 24 listopada 1820 r., który od 171 lat pełni straż obywatelską przy tej symbolicznej Mogile wzniesionej za Pomnik dla Kościuszki.

Poczytuję sobie za zaszczyt przemawianie do Państwa tutaj, u stóp Kopca, w kaponierze bastionu nr V w poaustriackim Forcie pod Kopcem – na moment przed otwarciem wystawy Kościuszkowskiej, do której urzędzenia zmobilizował nas jubileusz 200-lecia Insurekcji.

Wystawa jest dziełem mgr. Michała Niezabitowskiego, pracownika Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, który opracował jej scenariusz i podjął się obowiązków jej Komisarza. On też zechce nas po niej za chwilę oprowadzić. Powiedzmy tylko jej tytuł: „Insurekcja i tradycje kościuszkowskie w Krakowie”. W Krakowie Kościuszko uroczyście zainauguował Insurekcję, a gdy zmarł w szwajcarskiej Solurze – tu ostatecznie znalazł miejsce wiecznego spoczynku, tu wreszcie Naród wzniosł mu tę symboliczną Mogiłę za Pomnik. W Krakowie więc tradycja i legenda Kościuszki znalazły swój najpełniejszy wyraz. Ale fakt urzędzenia tej wystawy ma swoje antecedencje, które trzeba wspomnieć.

Otóż naprzód należą się słowa podzięków dla władz miasta za przyznanie nam w styczniu br. w wieczyste pożytkowanie

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPNE.....	7
NA OTWARCIE PIERWSZEJ WYSTAWY W KAPONIERZE POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 28 V 1994 R.....	13
Z OKAZJI ZŁOŻENIA W KOPCU KOŚCIUSZKI ZIEMI AMERYKAŃSKIEJ – 15 X 1995 R.....	17
AKT ZŁOŻENIA ZIEMI AMERYKAŃSKIEJ W KOPCU KOŚCIUSZKI – 15 X 1995 R.....	20
Z OKAZJI ODSŁONIĘCIA POD KOPCEM TABLICY PAMIĄTKOWEJ W 250-LECIE URODZIN KOŚCIUSZKI, UFUNDOWANEJ PRZEZ KON- GRES POLONII AMERYKAŃSKIEJ W BOSTONIE – 30 VIII 1997 R.....	23
NA KONFERENCJI PRASOWEJ O RATUNEK DLA KOPCA – 26 I 1998 R..	29
OPŁATEK KOMITETU KOPCA KOŚCIUSZKI W SALI FONTANY PAŁACU POD KRZYSZTOFORY – 20 I 2000 R.....	34
O GROSZ NA KOPIEC KOŚCIUSZKI W CZASIE ZGROMADZENIA POD KOPCEM – 15 X 2000 R. (W NIEDZIEŁĘ).....	38
DO UCZESTNIKÓW SPOTKANIA ŚRODOWISK KOŚCIUSZKOWSKICH W POŁAŃCU – 12 III 2001 R.....	42
Z OKAZJI MAJÓWKI MIESZKAŃCÓW ZWIERZYŃCA POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 27 V 2001 R. (NIEDZIELA).....	44
NA SZCZYCIE ODBUDOWANEGO KOPCA KOŚCIUSZKI, ZWRÓCENIE MOGILE PAMIĄTKI ZABRANEJ NA CZAS REMONTU I ZDEPONOWA- NIE W NIM PAMIĄTEK NASZEGO CZASU – 15 X 2002 R.....	46
NA UROCZYŚCISCI ODDANIA KOPCA KOŚCIUSZKI SPOŁECZEŃSTWU PO ODBUDOWIE W WIGILIĘ NARODOWEGO ŚWIĘTA NIEPODLEGŁO- ŚCI – 10 XI 2002 R.....	48
NA OTWARCIE NOWEJ EDYCJI WYSTAWY „INSUREKCYJA I TRADYCJE KOŚCIUSZKOWSKIE W KRAKOWIE” – 8 V 2003 R.....	52
NA OTWARCIE WYSTAWY FIGUR WOSKOWYCH „POLAKÓW DROGI DO WOLNOŚCI” – 15 VII 2004 R.....	54

NA OTWARCIE SYMPOZJUM KOŚCIUSZKOWSKIEGO DLA LICEALISTÓW W AULI COLLEGIUM NOVUM – 23 III 2006 R.....	56
NA POŚWIĘCENIE WYREMONTOWANEGO BASTIONU V I OTWARCIE WYSTAWY FOTOGRAFICZNEJ „KOPCE KRAKOWSKIE” NA PARTERZE – 18 V 2006 R.....	59
PRZESEŁANIE Z KOPCA KOŚCIUSZKI W KRAKOWIE DO ZGROMADZONYCH NA GÓRZE KOŚCIUSZKI W AUSTRALII W DNIU ŚWIĘTA GÓRY, W ROCZNICĘ JEJ ZDOBYCIA I NAZWANIA – 5 II 2007 R.....	62
ODCZYTANE W SOLURZE – 28 VIII 2008 R.....	68
OTWARCIE SYMPOZJUM POLSKO-AMERYKAŃSKIEGO W MUZEUM HISTORYCZNYM MIASTA KRAKOWA – 15 IX 2008 R., O GODZ. 10.....	70
NA ODSŁONIĘCIE AMERYKAŃSKIEJ TABLICY PAMIĄTKOWEJ POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 16 IX 2008 R., O GODZ. 14.....	74
Z OKAZJI POBRANIA ZIEMI Z MOGIŁY POLEGŁYCH POD SZCZECOCINAMI – 5 VI 2009 R.....	77
W KAPLICY BŁ. BRONISŁAWY Z OKAZJI ZAŁOŻENIA KOLUMBARIUM W KRYPCIE PRZY KAPLICY POD KOPCEM – 15 X 2009 R.....	79
SŁOWO W KRYPCIE ŚW. LEONARDA – 15 X 2009 R.....	83
NA UROCZYSTOŚCI WMUROWANIA AKTU EREKCYJNEGO I SZKLANEJ AMPUŁKI Z ZIEMIĄ Z KOPCA KOŚCIUSZKI W KRAKOWIE W FUNDAMENT POMNIKA KOŚCIUSZKI W WARSZAWIE – 27 IX 2010 R.....	84
NA UROCZYSTYM POSIEDZENIU W KAPLICY BŁ. BRONISŁAWY Z OKAZJI PRZYJĘCIA PRZEZ JEGO EMINENCJĘ KARDYNAŁA FRANCISZKA MACHARSKIEGO GODNOŚCI CZŁONKA HONOROWEGO KOMITETU I WRĘCZENIA MEDALU PAMIĄTKOWEGO – 21 X 2010 R.....	86
NA UROCZYSTYM WRĘCZENIU NAGRÓD LAUREATOM OGÓLNO-POLSKIEGO KONKURSU WIEDZY O KOŚCIUSZCE W SALI BALTAZARA FONTANY W KRZYSZTOFORACH – 18 IV 2011 R.....	90
NA WMUROWANIE AKTU EREKCYJNEGO KURTyny I-V ODBUDOWYWANEJ NA CELE CENTRUM KONFERENCYJNO-WYSTAWOWEGO – 16 IX 2011 R.....	92
NA POSIEDZENIU W KAPLICY BŁ. BRONISŁAWY Z OKAZJI NADANIA PROFESOROWI FRANCISZKOWI ZIEJCE GODNOŚCI CZŁONKA HONOROWEGO KOMITETU I WRĘCZENIA MU MEDALU PAMIĄTKOWEGO – 25 VI 2012 R.....	96
NA 25-LECIE TOWARZYSTWA KOŚCIUSZKOWSKIEGO W POŁAŃCU – 24 XI 2012 R.....	99

W trosce o częśćkę dziedzictwa nam powierzoną

NA OTWARCIE WYSTAWY „TADEUSZ KOŚCIUSZKO ROZDZIAŁ PIERWSZY” W BASTIONIE V POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 28 XI 2012 R.....	104
W WIGILIĘ WIGILII ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI STANÓW ZJEDNOCZO- NYCH POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 2 VII 2013 R.....	108
NA OTWARCIE WYSTAWY „POGRZEB GEN. WŁADYSŁAWA SIKOR- SKIEGO W OBIEKTYWIE KAROLA BIENIAKA” W CENTRUM KONFEREN- CYJNO-WYSTAWOWYM POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 16 VII 2013 R....	110
DO UCZESTNIKÓW 38. RAJDU TOWARZYSTWA SCHRONISK MŁO- DIEŻOWYCH NA KOPCU KOŚCIUSZKI – 17 X 2013 R.....	112
NA OFICJALNE OTWARCIE CENTRUM KONFERENCYJNO-WYSTAWO- WEGO W ODBUDOWANEJ KURTYNIE I-V – 20 XI 2013 R.....	114
DO PRZEWODNIKÓW TURYSTYCZNYCH Z OKAZJI MIĘDZYNARODO- WEGO DNIA PRZEWODNIKA W KRAKOWIE POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 22 II 2014 R.....	117
PRZY PŁYCIE PRZYSIĘGI KOŚCIUSZKI – 24 III 2014 R.....	127
NA OTWARCIE WYSTAWY EKSLIBRISU KOŚCIUSZKOWSKIEGO W 220. ROCZNICĘ INSUREKCJI – 6 V 2014 R.....	132
NA OTWARCIE CZ. II KONFERENCJI: „W GALICJI I NAD SOCZĄ. POLACY I SŁOWEŃCY NA FRONTACH I WOJNY ŚWIATOWEJ” W CENTRUM KONFERENCYJNO-WYSTAWOWYM POD KOPCEM – 30 V 2014 R.....	135
DO UCZESTNIKÓW ZJAZDU LAGIERNIKÓW – ŻOŁNIERZY AK Z OKAZJI OTWARCIA WYSTAWY FOTOGRAFICZNEJ „ŻYCIE CODZIENNE ŻOŁ- NIERZY I KORPUSU POLSKICH SIŁ ZBROJNYCH” – 6 VI 2014 R.....	138
24 CZERWCA 2014 ROKU, GODZ. 18 W KAPLICY BŁ. BRONISŁAWY POD KOPCEM KOŚCIUSZKI.....	141
AMERYKAŃSKIE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI POD KOPCEM KO- ŚCIUSZKI – 2 VII 2014 R.....	146
PRZY PŁYCIE PRZYSIĘGI KOŚCIUSZKI NA RYNKU KRAKOWSKIM DO „KADRÓWKI” W PRZEDDZIEŃ 100-LECIA WYMARSZU Z OLEAN- DRÓW PIERWSZEJ KOMPANII KADROWEJ NA BOJE O POLSKĘ – 5 VIII 2014 R.....	148
NA OTWARCIE WYSTAWY „WĘGIERSCY ŻOŁNIERZE NA WSCHODNIM FRONCIE” 1914–1916 – 6 VIII 2014 R.....	151
NA RYNKU W JĘDRZEJOWIE PRZED MUZEUM PRZYPKOWSKICH W CZASIE MARSZU SZLAKIEM I KOMPANII KADROWEJ – 9 VIII 2014 R..	154

ZAGAJENIE KONFERENCJI PT. „TROSKA O TRWAŁE ZABEZPIECZENIE KOPCA KOŚCIUSZKI – W POSZUKIWANIU SKUTECZNYCH SPOSOBÓW JEGO STABILIZACJI” – 29 IX 2015 R.....	157
DO PRZEDSTAWICIELI ŚRODOWISK KOŚCIUSZKOWSKICH W POLSCE ZGROMADZONYCH W POŁAŃCU – 9 V 2015 R.....	164
DO UCZESTNIKÓW KONFERENCJI PT.: „OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W POLSCE” – 18 XII 2015 R.....	166
W KRYPCIE ŚW. LEONARDA KATEDRY WAWELSKIEJ – 4 II 2016 R.....	172
POD POMNIKIEM KOŚCIUSZKI NA TERENIE AKADEMII WOJSKOWEJ STANÓW ZJEDNOCZONYCH W WEST POINT NAD RZEKĄ HUDSON – 30 IV 2016 R.....	174
AT THE KOŚCIUSZKO MONUMENT ON THE GROUNDS OF THE MILITARY ACADEMY UNITED STATES AT WEST POINT ON THE HUDSON RIVER – 30 IV 2016.....	178
NA UROCZYŚTOŚĆ ŚLUBOWANIA UCZNIÓW KLAS PIERWSZYCH IV LICEUM IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI W KRAKOWIE PODGÓRZU POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 13 X 2016 R.....	181
SŁOWO Z OKAZJI ODSŁONIĘCIA KAMIENIA PAMIĘCI SYBERYJSKIEGO POWSTANIA LEGIONU WOLNYCH POLAKÓW W 1866 ROKU NAD BAJKAŁEM. „NA RĘCE SZANOWNEGO PANA BOGUSŁAWA NOWAKA CZŁONKA WŁADZ KRAJOWYCH I MAŁOPOLSKICH POLSKIEGO TOWARZYSTWA SCHRONISK MŁODZIEŻOWYCH I KOORDYNATORA DO KONTAKTÓW Z POLONIĄ SYBERYJSKĄ” ODCZYTANE – 23 XI 2016 R.....	185
NA LXII SESJI RADY MIASTA KRAKOWA – 11 I 2017 R.....	187
NA OTWARCIE CYKLU WYKŁADÓW W SALI HOŁDU PRUSKIEGO MUZEUM NARODOWEGO W SUKIENNICACH PT. „FENOMEN KOŚCIUSZKI”, INAUGUROWANEGO WYKŁADEM PROFESORA FRANCISZKA ZIEJKI „KOŚCIUSZKO W PAMIĘCI NARODÓW ŚWIATA” – 2 II 2017 R.....	190
W MUZEUM NARODOWYM W SUKIENNICACH NA TLE MATEJKOWSKIEGO PŁÓTNA „KOŚCIUSZKO POD RACŁAWICAMI” PRZED KONCERTEM UTWORÓW KOŚCIUSZKI – 23 III 2017 R.....	192
DO SPOŁECZNOŚCI IV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI W KRAKOWIE PODGÓRZU, Z OKAZJI ŚWIĘTA SZKOŁY – 23 III 2017 R.....	198

W trosce o część dziedzictwa nam powierzoną

W KAPLICA BŁ. BRONISŁAWY Z OKAZJI PRZYJĘCIA DO CZŁONKOSTWA HONOROWEGO KS. INFULATA JERZEGO BRYŁY I PROFESORA JACKA PURCHLI ORAZ DO CZŁONKOSTWA ZWYCZAJNEGO KONSERWATORA JERZEGO ZBIEGIENIA I DYREKTORA PIOTRA KEMPFA – 24 VI 2017 R.....	200
CHRZEST RÓŻY – TADEUSZ KOŚCIUSZKO – 12 X 2017 R.....	205
NA OTWARCIE KOŚCIUSZKOWSKIEGO ZŁOTU MŁODZIEŻY POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 12 X 2017 R.....	207
Z OKAZJI ZASADZENIA PLATANU DLA KOŚCIUSZKI NA PLANTACH KRAKOWSKICH – 16 X 2017 R.....	210
DO UCZESTNIKÓW KONFERENCJI POŚWIĘCONEJ FORTYFIKACJOM KRAKOWA XIX I XX W. ZORGANIZOWANEJ PRZEZ POLSKI KOMITET NARODOWY ICOMOS W CENTRUM KONFERENCYJNO-WYSTAWOWYM – 15 III 2018 R.....	213
KOPIEC KOŚCIUSZKI – K2 – 26 IX 2018 R.....	217
NA WIELKANOCNYM SPOTKANIU KOMITETU – 24 IV 2019 R.....	219
NA OTWARCIE WYSTAWY FOTOGRAFICZNEJ „W DRODZE DO NIEPODLEGŁOŚCI. KANADYJSKI PRZYSTANEK – OBÓZ »KOŚCIUSZKO«” 1917–1919 W CENTRUM KONFERENCYJNO-WYSTAWOWYM POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 3 X 2019 R.....	221
NA POŚWIĘCENIE NA POŁUDNIOWEJ ŚCIANIE KOLEGIATY ŚW. FLORIANA NA KLEPARZU TABLICY PAMIĄTKOWEJ Z OKAZJI 200-LECIA KRAKOWSKIEGO POGRZEBU I WAWELSKIEGO POCHÓWKU TADEUSZA KOŚCIUSZKI – 15 X 2019 R.....	224
POWITANIA UCZESTNIKÓW MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI INSTYTUTU ZRÓWNOWAŻONEJ ENERGETYKI W CENTRUM KONFERENCYJNO-WYSTAWOWYM POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 16 X 2019 R.....	227
NA OTWARCIE JUBILEUSZU 200-LECIA KOPCA KOŚCIUSZKI I KOMITETU – 16 X 2020 R.....	230
Z OKAZJI POŚWIĘCENIA ODTWORZONEJ – ZNISZCZONEJ PRZEZ NIEMCÓW W CZASIE WOJNY – TABLICY KOŚCIUSZKOWSKIEJ NA KAMIENICY NAROŻNEJ PRZY UL. KAPUCYŃSKIEJ I LORETAŃSKIEJ – 24 XI 2020 R.....	235
NA OTWARCIE WYSTAWY JUBILEUSZOWEJ „KOMITET KOPCA KOŚCIUSZKI 1820–2020” – 24 III 2022 R.....	238

MIECZYŚLAW ROKOSZ

UZASADNIENIE WYWIESZENIA NA KOPCU KOŚCIUSZKI OBOK FLAGI POLSKIEJ FLAGI UKRAINY – 4 IV 2022 R.....	242
PRZY KAMIENIU PRZYSIĘGI NA KRAKOWSKIM RYNKU – 24 III 2023 R..	244
POWITANIE DELEGACJI ABORYGENÓW SPOD GÓRY KOŚCIUSZKI W AUSTRALII POD KOPCEM KOŚCIUSZKI – 1 I V 2023 R.....	246
WELCOMING THE ABORIGINAL DELEGATION FROM MOUNTAIN KOŚCIUSZKO IN AUSTRALIA BY THE KOŚCIUSZKO MOUND – 1 I V 2023 R.....	248
NA ZAMKNIĘCIE JUBILEUSZU KOPCA KOŚCIUSZKI I KOMITETU – 24 XI 2023 R.....	250
NA DOROCZNYM ZEBRANIU WALNYM KOMITETU W CENTRUM WYSTAWOWO-KONFERENCYJNYM POD KOPCEM – 12 IV 2024 R.....	257
BIBLIOGRAFIA KOŚCIUSZKOWSKA Z LAT 1994–2024.....	261
INDEKS OSOBOWY.....	269

Książka ta jest zbiorem przemówień jedenastego prezesa istniejącego od 1820 roku Komitetu Kopca Kościuszki w Krakowie, wygłoszonych z różnych okazji w ciągu trzech dekad, od 1994 do 2024 roku. Jest to więc swoista dokumentacja wydarzeń, jakie miały miejsce w Krakowie i poza Krakowem – w Polsce i na świecie. Wszystkie one dotyczą – mówiąc ogólnie – spraw Kościuszkowskich, lub innych patriotyczno-niepodległościowych, czy życia Komitetu. Przemówienia te są wyrazem troski Komitetu, by Kopiec co wiosnę zieleńił się świeżą trawą. Są w nich echa starań o odbudowę, gdy siły natury postawiły go w dramatyczny stan katastrofy budowlanej. Jest w nich echo dwóch ważnych jubileuszy: 200-lecia zgonu Kościuszki i 200-lecia istnienia Kopca i Komitetu. Są wyrazem konserwatorskiego starania nie tylko o fizyczny, materialny stan tego Pomnika, ale też o aurę, jaką spowity go pokolenia, o ową treść ideową zabytku, o jego wartość niematerialną, słowem: o tożsamość tego Pomnika; gdyż zawsze – jak powiedział Andrzej Tomaszewski – „zmaterializowane dzieło jest nośnikiem zakodowanych w nim wartości”. Staraliśmy się, by Kopiec Kościuszki nie był traktowany tylko jako punkt widokowy, lecz także jako miejsce zadumy i refleksji. W przemówieniach tych są ślady konsekwentnych dążeń Komitetu do odziedziczonych po przodkach, lub wyznaczonych sobie, celów.

<https://akademicka.pl/>

